

**Утрехтська декларація
про добре місцеве та регіональне врядування в неспокійний час:
проблеми змін**

Офіційний переклад

Ми, Європейські Міністри, відповідальні за місцеве та регіональне врядування, під час 16-ї сесії нашої Конференції, яка відбулась 16-17 листопада 2009 року в м. Утрехт, як дальший крок у розвитку нашого співробітництва зібралися для того, щоб:

1) прийняти рішення стосовно кроків та заходів, спрямованих на підвищення ефективності роботи Ради Європи у сфері місцевої та регіональної демократії;

2) вивчити вплив економічного спаду на розвиток місцевого врядування та роль центрального уряду в усуненні перешкод транскордонному співробітництву;

3) мати нагоду підписати два нові договори Ради Європи - Додатковий протокол до [Європейської хартії місцевого самоврядування про право участі у справах місцевого органу влади](#) та Протокол N 3 до [Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями стосовно об'єднань євро регіонального співробітництва \(ОЕС\)](#) - і визначити рекомендаційні рамки регіональної демократії, а також

4) прийняти Утрехтський порядок денний для роботи Ради Європи на підтримку нашої спільної мети - забезпечення доброго місцевого та регіонального врядування всім громадянам.

За підсумками 16-ї сесії ми приймаємо такі конкретні декларації:

I. (A) Декларація про вплив фінансово-економічної кризи на місцеве та регіональне врядування

Ми, Європейські Міністри, відповідальні за місцеве та регіональне врядування, які зібралися 16-17 листопада 2009 року в м. Утрехт на 16-й сесії нашої Конференції,

стурбовані значним впливом нинішньої глобальної економічної кризи на всіх рівнях та у всіх секторах наших держав-членів;

вивчивши вплив економічної кризи на місцеве врядування в наших державах-членах на підставі нашого особистого досвіду та документа, підготовленого Європейським комітетом з питань місцевої та регіональної демократії спільно з Ініціативою реформи місцевого самоврядування та державної служби Інституту відкритого суспільства,

беручи до уваги те, що:

1) економічна криза вже має помітний вплив на місцеве врядування в наших державах-членах, що призвело як до скорочення надходжень, так і до збільшення витрат, що спричинює бюджетний дефіцит;

2) дотепер цей вплив в середині країн та між ними значно відрізняється як в масштабі, так і в часовому плані;

3) такі відмінності є результатом багатьох причин, зокрема ступеня економічного спаду, супровідних випадків та відповідей національного уряду, характеру доходів місцевого врядування і їхньої вразливості до економічних змін, а також відставання в часі в системі оподаткування;

4) на жаль і незважаючи на ознаки відновлення в деяких секторах, ситуація з бюджетним дефіцитом місцевого врядування в багатьох випадках, імовірно, ще погіршиться, перш ніж поліпшиться, оскільки пом'якшуючі наслідки слабшатимуть і повний обсяг витрат для громад та людей, які повинна нести місцева влада, стане очевидним лише через місяці й роки; крім того, збільшення соціальних витрат, пов'язаних з рецесією, поглиблюватиметься в довгостроковій перспективі у зв'язку зі старінням населення Європи,

погоджуємося, що:

5) ми, Європейські Міністри, відповідальні за місцеве та регіональне врядування, повинні взяти на себе відповідальність у межах нашої компетенції за пом'якшення впливу економічної кризи, протидію йому та подолання його, і значною мірою тому що вона має потенційно широкий руйнівний вплив на соціальну згуртованість та соціальні ризики, які посилюють соціальну напруженість, що переростає в екстремізм,

підтверджуємо, що:

6) тиск на наявні ресурси на всіх рівнях ще раз наголошує на важливості нашої спільної мети забезпечення доброго місцевого та регіонального врядування;

7) із цією метою як місцевий, так і центральний уряд відіграють свою роль у протидії економічній кризі, поділі тягаря її наслідків та її подоланні;

8) центральні уряди несуть безпосередню відповідальність за забезпечення місцевих влад ресурсами, наголошуючи, що всі рівні уряду зобов'язані діяти якнайефективніше;

9) у силу знань громад, людей та бізнесу на місцевому й регіональному рівні, місцеве та регіональне врядування можуть бути надзвичайно потужними суб'єктами в задоволенні потреб громадян, бізнесу та в подоланні економічної кризи;

10) у той час, коли заходи, що вживаються, відрізнятимуться із часом та мінятимуться залежно від місця, незмінною залишатиметься постійна потреба в ефективному й раціональному співробітництві між усіма заінтересованими сторонами - центральним урядом, місцевими й регіональними владами та їхніми асоціаціями - для того, щоб перетворити економічну кризу з погрози на можливість для розвитку;

11) ключовим фактором якнайшвидшого досягнення успіху стане обмін інформацією та досвідом на місцевому, регіональному, національному та міжнародному рівнях, а також визначення за допомогою цього добросовісної практики;

12) усі без винятку дії повинні цілком відповідати зобов'язанням держав-членів згідно з [Європейською хартією місцевого самоврядування](#), зобов'язуємося:

Стосовно наших відповідних внутрішніх ситуацій:

13) забезпечити ефективне й раціональне співробітництво між усіма заінтересованими сторонами - центральним урядом, місцевими й регіональними владами та їхніми асоціаціями, - а також

14) використовувати директиви для стратегії реагування на вплив економічної кризи на місцеве врядування, які містяться в додатку до цієї Декларації, з метою протидії впливові кризи та його послаблення й подолання;

Стосовно нашого співробітництва:

15) розвивати та найліпшим чином використовувати членство в Раді Європи для обміну інформацією й досвідом, а також визначення добросовісної практики;

16) сприяти подальшому збору фінансових і політичних даних та забезпечити належну участь в оглядовій конференції, яка відбудеться в другій половині 2010 року;

17) використовувати спроможність Ради Європи для організації експертної оцінки, надання правової й політичної допомоги та створення програм з підвищення компетентності, а також сприяти її дальшому розвитку;

18) спільно працювати над виконанням викладеного нижче Утрехтського порядку денного;

19) переглянути загальну ситуацію з погляду впливу економічної кризи на місцеве врядування та реагування на неї на нашій 17-й сесії;

пропонуємо:

20) Конгресові та Парламентській асамблеї взяти участь у викладеній вище роботі.

У зв'язку з різнобічним впливом економічної кризи на соціальний та суспільний устрій наших держав-членів і тим самим на права людини, демократію та верховенство закону,

також рекомендуємо:

21) Раді Європи в цілому й Комітетові міністрів зокрема зосередити свою увагу на якості врядування (доброго демократичного врядування) і встановити, що це є головним виміром під час здійснення всієї міжурядової діяльності.

I. (В) Декларація про дії уряду стосовно подолання перешкод транскордонному співробітництву, у тому числі Протоколу N 3 до Мадридської рамкової конвенції (994_947)

Ми, Європейські Міністри, відповідальні за місцеве та регіональне врядування, які зібралися 16-17 листопада 2009 року в м. Утрехт на 16-й сесії нашої Конференції, пам'ятаючи про те, що метою Ради Європи є досягнення більшої єдності його членів;

засвідчуючи великий внесок, який зробило транскордонне й міжтериторіальне співробітництво між нашими місцевими та регіональними владами для досягнення цієї мети;

пам'ятаючи важливість [Мадридської рамкової конвенції](#) та її протоколів для створення умов, за яких місцеві та регіональні влади можуть установлювати й поглиблювати співробітництво;

вдячні учасникам Маастрихтській конференції, яка проходила 6-7 липня 2009 року, за великий обсяг інформації, досвіду та пропозицій, які вони зібрали й передали в наше розпорядження;

обмінявшись інформацією про нещодавній досвід та інноваційні рішення, прийняті в окремих державах-членах з метою усунення законних і практичних перешкод на шляху розвитку транскордонного співробітництва та бажаючи заохочувати їх поширення;

бажаючи далі сприяти перетворенню прикордонних територій наших країн на зони контакту, діалогу та можливості, поліпшуючи спроможності наших місцевих і регіональних влад з розробки відповідних стратегій та заходів;

відзначаючи 60-ту річницю Ради Європи зобов'язанням посилити використання за її законодавством у сфері транскордонного співробітництва та шляхом розробки її в ряді пріоритетних територій, таких, які визначені в Утрехтському порядку денному на 2010-2013 роки;

вітаючи прийняття Комітетом міністрів Ради Європи Протоколу N 3 до [Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями стосовно об'єднань єврорегіонального співробітництва](#) та її відкриття на підписання на цій Конференції;

обговоривши ініціативи двостороннього та міжнародного співробітництва - наприклад єврорегіони "Адріатика" й "Чорне море", висунуті Конгресом місцевих і регіональних влад Ради Європи, - які можуть бути розглянуті й використані відповідним чином іншими державами - членами Ради Європи,

заявляємо та погоджуємося про таке:

I.

Транскордонне й міжтериторіальне співробітництво між територіальними громадами або владами відіграє основоположну роль у налагодженні діалогу, взаєморозуміння, а також у соціальному, економічному та суспільному розвитку між сусідніми територіями наших відповідних Держав, таким чином створюючи стабільність і добробут для наших націй. Ми, міністри місцевих та регіональних влад у своїх відповідних Державах, несемо велику відповідальність за забезпечення прийняття та проведення нашими країнами політики, спрямованої на досягнення цієї мети. На цій Конференції ми обмінялись інформацією про політику й досвід наших відповідних країн та зробили висновки, наскільки ці політики є корисними для наших взаємин і, зокрема, для наших прикордонних регіонів.

Ми погоджуємося проводити й розвивати далі на національному рівні політику та дії, які дають змогу місцевим та регіональним владам співробітничати на прикордонних територіях у своїх відповідних сферах компетенції.

Ми прагнутимемо, як на внутрішньому, так і на Європейському рівні, забезпечувати, щоб законодавчі й регулятивні норми та політика не перешкождали в ході транскордонного співробітництва між територіальними громадами або владами й підтримуватимемо або розвиватимемо відповідні механізми та процедури для підвищення обізнаності про це як у своїй країні, так і в межах усіх заінтересованих європейських інституцій.

II.

Ефективне забезпечення нашої державної політики, спрямованої на полегшення та заохочення транскордонного співробітництва й ініціатив, означає перегляд існуючого законодавства та практики, визначення законних і незаконних перешкод, а також зміну чи заборону тих процедур, вимог та умов, які безпосередньо або опосередковано заважають, гальмують або de facto вкрай ускладнюють транскордонне співробітництво для місцевих влад, компаній та жителів.

Ми визнаємо, що на національному рівні досі необхідно вжити заходи для зменшення або усунення тих перешкод і що [Рекомендація Rec\(2005\)2 Комітету міністрів Ради Європи](#) слугує діючою директивою для цього.

Однак інколи труднощі виникають унаслідок внутрішнього зовнішнього перекривання компетенцій та повноважень між державними управліннями або рівнями уряду. Ми з інтересом послушали про досвід приймаючої країни з "grensmakelaar", або "транскордонним посередником", який відіграє роль посередника між різними рівнями уряду, що беруть участь у визначенні зарубіжних ініціатив.

Стосовно спроможностей місцевих і регіональних влад розробляти, укладати та здійснювати проекти транскордонного співробітництва ми усвідомлюємо, що вони можуть бути обмежені через брак ресурсів, персоналу або ноу-хау. У деяких країнах існують спеціалізовані установи, які допомагають місцевим та регіональним владам. На європейському рівні асоціації також володіють різними видами експертних матеріалів, які, якщо ними ділитися або зробити їх доступними шляхом створення мереж, могли би бути корисними для місцевих влад.

Ми погоджуємось, урахувавши [Рекомендації Rec\(2005\)2 Комітету міністрів](#) про добросовісну практику та зменшення перешкод на шляху до транскордонного й міжтериторіального співробітництва місцевих громад або влад й усунення перешкод йому та [Рекомендації Rec\(2005\)3](#) про викладання мов суміжних держав у прикордонних регіонах, критично оцінити будь-які практичні та юридичні перешкоди транскордонному співробітництву на національному рівні та доповісти через ЄКМРД про вжиті заходи стосовно їх подолання до наступної сесії нашої Конференції.

III.

Для здійснення транскордонного й міжтериторіального співробітництва між місцевими та регіональними громадами або владами необхідна чітка й легка для розуміння законодавча база. У наших національних правових нормах часто містяться спеціальні закони, спрямовані на надання змоги територіальним громадам або владам здійснювати співробітництво або створювати органи для співробітництва із сусідніми або віддаленими територіальними громадами чи владами інших держав.

У рамках Ради Європи ми прийняли [Мадридську рамкову конвенцію](#), яка продовжує бути ключовим міжнародним документом, який дає змогу територіальним громадам або владам вступати в транскордонне співробітництво. Ця конвенція заслуговує на те, щоб усі країни - члени Ради Європи були її сторонами;

Також ми розробили, додатково до існуючих двох протоколів [Мадридської рамкової конвенції](#), третій протокол про об'єднання євро регіонального співробітництва, щоб доповнити існуючі положення для подібних органів, які є вже чинними для країн - членів Ради Європи.

Ми погоджуємося розглянути питання про підписання й ратифікацію цього Протоколу.

IV.

Навіть без офіційного створення об'єднань або органів співробітництва ми визнаємо, що сусідні територіальні громади або влади повинні через діалог й обмін досвідом під час розробки й реалізації своєї політики та заходів великою мірою враховувати ситуацію на прикордонних територіях і вплив, який ця політика може мати на них і їхніх мешканців. Такий підхід вже має місце в ряді прикордонних районів, і ми розглядаємо його як прообраз "прикордонного врядування", яке повинно вкоренитися біля наших кордонів без будь-якої передачі суверенітету або повноважень.

Ми висловлюємо інтерес до цих розробок і готові враховувати відповідний досвід держав-членів та їхніх територіальних громад або влад з метою сприяння подібному ставленню у своїй країні.

I. (С) Декларація рекомендаційних рамок Ради Європи у сфері регіональної демократії

Ми, Європейські Міністри, відповідальні за місцеве та регіональне врядування, що зібралися 16-17 листопада 2009 року в м. Утрехт на 16-й сесії нашої Конференції,

пам'ятаючи наше бажання, висловлене під час 15-ї сесії нашої конференції в м. Валенсія, "розглянути питання регіонального самоврядування та подальшої роботи в цій сфері під час нашої наступної сесії",

вітаючи роботу, проведenu спільно Європейським комітетом з питань місцевої та регіональної демократії (ЄКМРД) та Конгресом місцевих і регіональних влад стосовно рекомендаційних рамок у сфері регіональної демократії, спрямованих на проведення інституційних реформ на регіональному рівні,

визначаємо рекомендаційні рамки в тому вигляді, у якому вони викладені в додатку до цієї Декларації, як документ, який можуть використати у своїй роботі ті, хто розробляють інституційні реформи та реформи у сфері врядування на регіональному рівні, у тому числі й Парламентська асамблея та Конгрес місцевих і регіональних влад.

II. Декларація про кроки та заходи посилення нашого подальшого співробітництва на додаток до доповіді: "Як підвищити ефективність роботи Ради Європи у сфері місцевої та регіональної демократії?" (доповідь Ківініємі)

Ми, Європейські Міністри, відповідальні за місцеве та регіональне врядування, що зібралися 16-17 листопада 2009 року в м. Утрехт на 16-й сесії нашої Конференції,

переконані, що після 60-ти років від свого заснування Рада Європи продовжує відігравати суттєву роль на користь громадян Європи, прагнучи досягти більшої єдності між її державами-членами в інтересах збереження й дальшої реалізації демократії та доброго врядування, прав людини та верховенства закону;

переконані, що міжурядове співробітництво, яке продовжує зосереджуватись в основі роботи Ради Європи, потребує не лише залучення наших колег, відповідальних за закордонні справи, а також міністрів з національною відповідальністю за громадські справи, що стосуються демократії та доброго врядування, прав людини та верховенства закону;

сповнені рішучості зміцнювати співробітництво в Раді Європи між нами, а також між урядами, представниками яких ми є, із цілковитим використанням структур та органів(1) міжурядового співробітництва, яке вони забезпечують;

-----
 (1) Вислів "органи міжурядового співробітництва" означає всі органи, які беруть участь у прийнятті та здійсненні щорічних міжурядових програм діяльності Ради Європи. Це не стосується Конгресу й Парламентської асамблеї.

переконані, що стосовно його ролі відповідно до Статутної резолюції Комітету міністрів (2007)6 Конгрес може зробити вагомий внесок у розробку порядку денного Ради Європи у сфері місцевої та регіональної демократії;

вивчивши глибоко та з великим інтересом доповідь нашої колеги Марі Ківініємі (Фінляндія) "Як підвищити ефективність роботи Ради Європи у сфері місцевої та регіональної демократії?";

переконані завдяки висновкам і рекомендаціям нашої колеги Марі Ківініємі в тому, що якщо вони повинні додати цінність громадянам і досягти стратегічних цілей, визначених на Варшавському самміті глав держав й урядів, то для досягнення цілей Ради Європи та здійснення її діяльності у сфері місцевої та регіональної демократії й доброго врядування є необхідними:

- a) посилена відповідальність держав-членів;
- b) ефективне співробітництво з іншими міжнародними партнерами;
- c) підвищена організаційна гнучкість й ефективність;
- d) відкритість;

Відповідно,

A. Ми заявляємо, що:

1. Така посилена відповідальність вимагає, щоб держави-члени несли відповідальність за їхні цілі та діяльність і щоб Міністри, відповідальні за місцеве та регіональне врядування в кожній державі-члені, спільно проводили та були відповідальними за порядок денний Ради Європи в цій сфері стосовно міжурядової діяльності.

2. Для цього необхідні ефективні канали зв'язку на європейському рівні, які забезпечують посилений діалог між міністрами, відповідальними за місцеве та регіональне врядування, та Комітетом міністрів Ради Європи.

3. Важливим є те, щоб порядок денний Ради Європи в цій сфері був розроблений на основі максимізації співробітництва з іншими міжнародними партнерами, уникаючи дублювання та забезпечуючи досягнення максимальних результатів від ресурсів, які держави-члени вносять до порядку денного.

4. Уся діяльність Ради Європи з реалізації цього порядку денного повинна характеризуватися максимально можливою організаційною гнучкістю й ефективністю з урахуванням необхідності досягнення найбільшої ефективності витрачання коштів під час використання державних ресурсів.

5. Робота Ради Європи у сфері місцевої та регіональної демократії заслуговує на те, щоб її знали ліпше, і необхідно розробити активну інформаційну політику для посилення її впливу на держав-членів і громадянське суспільство.

B) погоджуємося про таке:

беручи до уваги істотне значення питань демократії й врядування для здійснення діяльності Ради Європи

a) доручити Міністру державного управління та місцевого врядування Фінляндії пані Марі Ківініємі розробку конкретних пропозицій для налагодження партнерства з Комітетом міністрів до кінця 2010 року;

b) бути готовим надати Міністру Ківініємі будь-яку пораду й допомогу, про яку вона може попросити нас для виконання цього завдання;

c) провести, запропонувавши Конгресові місцевих і регіональних влад приєднатися до нас та наших представників, перегляд:

- поточного стану співробітництва між Конгресом та міжурядовим сектором з метою забезпечення високої якості результатів і сприяння роботі один одного для якнайшвидшого виконання проектів;

- усіх аспектів моніторингу країни, у тому числі систематизації, визначення пріоритетів, подальшої роботи з питань рекомендацій Конгресу за результатами моніторингу та майбутньої відповідності їм, а також залучення НУО;

d) запропонувати Конгресові роботу з нами та нашими представниками, беручи до уваги результати викладених вище переглядів для:

- розробки порядку денного Ради Європи з питань місцевої та регіональної демократії, який повинен настільки, наскільки можливо, відобразити взаєморозуміння між Конгресом та нами;

- створення умов для здійснення періодичних оцінок незалежними спільно призначеними експертами про роботу Ради Європи для пропагування місцевої та регіональної демократії з усіх сторін;

З метою поліпшення ефективності нашого міжнародного співробітництва переглянути методи роботи й удосконалити канали зв'язку на національному рівні для того, щоб:

a) відповідні "галузеві" міністерства були поінформовані про нашу роботу із забезпечення місцевої та регіональної демократії й, у разі необхідності, сприяли їй, а колеги, відповідальні за зовнішню політику, були поінформовані в повному обсязі з питань місцевої та регіональної демократії на порядку денному Комітету Міністрів для того, щоб можна було дати належні інструкції;

b) у наших міністерствах розвивалася ефективна взаємодія й не допускалося дублювання функцій, коли ми обговорюватимемо питання, що стосуються місцевої та регіональної демократії, як члени міжнародних організацій і структур;

c) міжнародні організації та структури уникали прийняття рішень, що суперечать документам Ради Європи у сфері місцевої та регіональної демократії;

d) у різних міжнародних організаціях і структурах, членами яких є наші країни, було прийнято логічний підхід і здійснювався обмін інформацією між державами-членами про можливі наслідки до прийняття рішень на цих інших форумах, у разі необхідності, за допомогою консультацій з місцевими та регіональними владами;

У дусі Меморандуму про взаєморозуміння між Радою Європи та Європейським Союзом

- запропонувати Європейській Комісії обмінюватися інформацією з Радою Європи про відповідні підходи до доброго врядування та використовувати ноу-хау Ради Європи під час розробки програм та ініціатив, що стосуються місцевої та регіональної демократії й доброго врядування;

З метою підвищення відкритості й прозорості нашої роботи

- заохотити Європейський комітет з питань місцевої та регіональної демократії розробити спільно з нашими відповідними міністерствами, використовуючи можливості сучасних інформаційних технологій, всеосяжну інформаційну стратегію на національному та європейському рівнях, яка підвищить відкритість і прозорість нашої роботи;

З метою поліпшення спроможності Ради Європи в цілому ми пропонуємо Комітетові міністрів

- прискорити модернізацію бюджетного процесу, спрямовану на спрощення, перехід на багаторічне планування та перерозподіл повноважень, а також

- раціоналізувати підхід до співробітництва з державами, які не є членами, беручи до уваги основні функції Ради Європи;

З метою забезпечення виконання в повному обсязі доповіді Ківініємі

- вжити додаткових заходів, викладених у додатку;

C. Ми просимо Комітет міністрів

- заслухати нашого представника, Міністра Ківініємі, на його сесії в травні 2010 року й розглянути питання встановлення партнерства з Міністрами, відповідальними за місцеве та регіональне врядування, що дозволить цим Міністрам спільно провести й бути відповідальними за Порядок денний Ради Європи у сфері місцевого та регіонального врядування;

D. Ми погоджуємося переглянути хід виконання цієї Декларації на нашій наступній сесії;

E. Ми дякуємо нашій колезі, пані Марі Ківініємі, за її чудову доповідь та вагомий внесок, який вона зробила для поліпшення якості й ефективності нашого співробітництва.

III. Утрехтський порядок денний стосовно забезпечення доброго місцевого та регіонального врядування (2010-2013 роки)

Ми, Європейські Міністри, відповідальні за місцеве та регіональне врядування, що зібралися 16-17 листопада 2009 року в м. Утрехт на 16-й сесії нашої Конференції, Загальні міркування

Об'єднавшись для досягнення нашої спільної мети, сутність якої полягає в забезпеченні доброго місцевого та регіонального врядування всім нашим громадянам, яку погоджено в м. Будапешт в лютому 2005 року та схвалено на Третньому самміті глав держав і урядів Ради Європи в м. Варшава (16-17 травня 2005 року);

переконані, що для досягнення нашої мети необхідно, щоб у кожній з наших держав-членів була система місцевого та, де така створена, регіонального врядування, що ґрунтується на дотриманні принципів автономії й демократії, і система окремих місцевих та регіональних органів влади, які користуються правом місцевого (регіонального) самоврядування та забезпечують добре демократичне врядування для всіх громадян;

переконані також, що ці системи повинні регулярно оновлюватись і коректуватись з урахуванням мінливих потреб;

визнаючи ключову роль [Європейської хартії місцевого самоврядування](#) в забезпеченні дотримання демократичних принципів держав-членів;

будучи свідком неспокійного часу, що створює явно суперечливу ситуацію, коли відчувається брак доступних ресурсів, а необхідність руху вперед до нашої мети дедалі зростає;

переконані, що міжурядове співробітництво в рамках Ради Європи не тільки дозволяє нам сформулювати загальну мету, а й допомагає активізувати колективні й індивідуальні зусилля в досягненні цієї мети;

відзначаючи, зокрема, що Рада Європи та її міжурядова програма дій у сфері місцевої та регіональної демократії й доброго врядування забезпечують:

- спільну нормативно-правову базу стандартів, знань та механізмів їх підтримки й дальшого розвитку;

- механізми для обміну інформацією й добросовісною практикою;

- програми законодавчої й політичної допомоги урядам;

- програми й інструменти для підвищення компетентності місцевих та регіональних влад;

- Стратегію інновацій та доброго врядування на місцевому рівні;

- проведення Європейського тижня місцевої демократії та інших заохочувальних заходів;

- основу для розробки нових методів роботи, перегляду результатів і визначення напрямку подальшої роботи.

Крім того, наголошуючи на можливості діалогу, взаємодії та співробітництва з місцевими та регіональними владами на всьому континенті через Конгрес місцевих і регіональних влад та пам'ятаючи про кроки та заходи, які ми погодили у зв'язку із цим на додаток до доповіді Ківініємі;

Перегляд діяльності й результатів

Переглянувши результати, досягнуті в рамках Будапештського порядку денного на 2005-2009 роки, спосіб, у який були запроваджені інші наші ініціативи, тобто створення Центру експертиз для реформи місцевого врядування, розробка Стратегії інновацій та доброго врядування на місцевому рівні й проведення Європейського тижня місцевої демократії, а також результати програм законодавчої та політичної допомоги, зокрема тих, які розроблено за підсумками регіональних конференцій у м. Загреб (2004) та в м. Скоп'є (2006),

зважаючи на те, що ми задоволені:

- результатами, досягнутими в рамках Будапештського порядку денного, і звертаючи особливу увагу на такі документи, підготовлені Європейським комітетом з питань місцевої та регіональної демократії (ЕКМРД):

- Протокол N 3 до [Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями стосовно об'єднань єврорегіонального співробітництва \(ОЕС\)](#);

- Додатковий протокол до [Європейської хартії місцевого самоврядування про право участі у справах місцевого органу влади](#),

а також рекомендації Комітетові міністрів:

- Rec(2007)4 про місцеві та регіональні державні служби;

- Rec(2007)5 про укладення угод про транскордонне співробітництво в Південно-східній Європі;
- Rec(2007)12 про підвищення компетентності на місцевому та регіональному рівні;
- Rec(2009)2 про оцінку, перевірку та моніторинг участі й політики участі на місцевому та регіональному рівні;
- способом, у який були запроваджені наші ініціативи стосовно створення Центру експертиз для реформи місцевого врядування, розробки Стратегії інновацій та доброго врядування на місцевому рівні й проведення Європейського тижня місцевої демократії;
- можливістю Дванадцяти європейських принципів доброго демократичного врядування з надання чіткого керівництва для досягнення нашої спільної мети підвищення якості місцевого врядування та Стратегією в цілому для організації взаємодії між усіма заінтересованими сторонами на місцевому, національному та європейському рівнях для досягнення цієї мети;
- високою якістю інструментів і програм з підвищення компетентності, розроблених Центром експертиз для реформи місцевого врядування, зростаючими вимогами до їх розробки та практичним впливом від їх застосування європейськими місцевими органами влади;
- визнанням з боку державних влад і міжнародних партнерів ґрунтовних експертиз, проведених Радою Європи, та доданої нею цінності під час підтримки стратегічного мислення й законопроекування у сфері місцевого врядування;
- належними результатами програм законодавчої та політичної допомоги, зокрема тих, які розроблено за підсумками регіональних конференцій у м. Загреб (2004) та в м. Скоп'є (2006);
- активним співробітництвом з іншими організаціями-виконавцями в заохоченні процесів місцевих урядових реформ та їх виконання;

Однак зважаючи на те, що наші зусилля з поширення, заохочення та запровадження в наших державах-членах нормативних та інформативних документів Ради Європи у сфері місцевої та регіональної демократії не виправдали наших амбіцій і потребують значного удосконалення в найближчі роки й, отже, бути також більш зосередженими на відкритості та створенні інформаційної стратегії;

Майбутня робота

Ураховуючи те, що оскільки ми насамперед відповідальні за місцеве та регіональне врядування в наших відповідних державах-членах, украй важливим є спільне володіння та управління всіма видами діяльності міжурядової програми дій Ради Європи у сфері місцевої та регіональної демократії;

провівши обмін досвідом з питань місцевої та регіональної демократії й доброго врядування в Європі та вислухавши з особливим інтересом доповідь, підготовлену на наше прохання під час 15-ї сесії в м. Валенсія, про розвиток участі громадян у державах-членах у суспільному житті, у тому числі також інтеграцію іноземців у місцеве життя;

обговоривши й розглянувши широке коло завдань, з якими ми стикаємося в цей час на шляху до нашої мети стосовно забезпечення доброго місцевого та регіонального врядування в нашій кожній окремій державі-члені;

ґрунтуючись на результатах конференції в м. Енсхеде (2-3 квітня 2009 року) на тему "Інновації у сфері доброго місцевого та регіонального врядування - європейський виклик" і Маастрихтської конференції (6-7 липня 2009 року) на тему "Практичні підходи до ефективного європейського транскордонного співробітництва";

висловивши особисті позиції стосовно проблем в наших системах місцевої та регіональної демократії,

А. Визначаємо зазначені нижче завдання як такі, що становлять особливий спільний інтерес:

1. Управління впливом нинішньої фінансово-економічної кризи;
2. Боротьба з низьким рівнем демократичної участі в громадському житті на місцевому та регіональному рівні;
3. Спрощення та зменшення вартості нинішньої системи місцевого й регіонального врядування та підвищення її ефективності;
4. Поліпшення спроможності та якості врядування місцевих та регіональних громад або влад;
5. Вивчення впливу демографічних (міграційних) тенденцій;
6. Поліпшення доступу до громадських послуг, що надаються на місцевому та регіональному рівні;
7. Полегшення транскордонного співробітництва для місцевих і регіональних влад;

8. Боротьба з територіальною нерівністю між і в межах місцевих та регіональних влад;
9. Боротьба зі зростаючими межами між сільськими та міськими районами;
10. Посилення соціальної згуртованості й протидія збільшенню політичного та релігійного радикалізму;
11. Боротьба з корупцією в місцевих та регіональних владах;
12. Боротьба зі зростаючим впливом цифрової нерівності на участь громадян;
13. Боротьба з розширенням великих конурбацій за рахунок середніх (малих) міст і сіл.

В. Погоджуємося, що:

- ми всі окремо ставитимемо за мету забезпечення доброго місцевого та регіонального врядування в наших державах-членах, одночасно сприяючи Раді Європи й отримуючи користь від неї та її роботи найповнішою мірою;

- ми дотримуватимемося в межах Ради Європи таких п'яти напрямів діяльності:

- * Стратегії інновацій та доброго врядування на місцевому рівні, зокрема Дванадцяти принципів доброго демократичного врядування на місцевому рівні та Європейського знака доброго врядування на місцевому рівні;

- * підвищення компетентності місцевих і регіональних влад за допомогою Центру експертиз для реформи місцевого врядування;

- * програм законодавчої й політичної допомоги та співробітництва;

- * Європейського тижня місцевої демократії;

- * роботи Європейського комітету з питань місцевої та регіональної демократії.

С. Доручаю нашим представникам в Європейському комітеті з питань місцевої та регіональної демократії (ЕКМРД):

- розробити на засіданні Комітету навесні 2010 року конкретну програму дій на 2010-2013 роки, що відображає пріоритети, які ми надали проблемам, урахуває пріоритетність дій на національному й регіональному рівні та визначає рамки найвищого можливого рівня підтримки;

- продовжити даліше удосконалення експертних оцінок як новий інструмент взаємного навчання між нашими державами-членами;

- підтримувати й заохочувати інші напрями діяльності, особливо Стратегію інновацій та доброго врядування на місцевому рівні, зокрема Дванадцять принципів доброго демократичного врядування на місцевому рівні та Європейський знак доброго врядування на місцевому рівні, підвищення компетентності на місцевому та регіональному рівні за допомогою Центру експертиз для реформи місцевого врядування, програм законодавчої й політичної допомоги та співробітництва і Європейського тижня місцевої демократії, зокрема шляхом регулярного вивчення результатів їхньої діяльності та просування їх серед урядів, місцевих і регіональних влад, їхніх асоціацій, а також можливих партнерів і донорів;

- доповідати на нашій наступній сесії;

D. Просимо Комітет Міністрів

- прийняти щорічні міжурядові програми діяльності для Ради Європи на 2010-2013 роки, що дозволяють у повному обсязі виконувати цей Утрехтський порядок денний.

IV. Декларація про забезпечення безперервності нашої роботи

Ми, Європейські Міністри, відповідальні за місцеве та регіональне врядування, що зібралися 16-17 листопада 2009 року в м. Утрехт на 16-й сесії нашої Конференції,

беручи до уваги важливість забезпечення безперервності роботи між сесіями нашої Конференції для повноцінної реалізації Декларації в цілому,

пам'ятаючи, що ми доручили нашій колезі - Міністру державного управління та місцевого врядування Фінляндії пані Марі Ківініемі - розробити конкретні пропозиції стосовно співробітництва з Комітетом міністрів до кінця 2010 року;

доручаємо Міністру територіальної політики Іспанії пану Мануелю Чавесу забезпечити безперервність нашої роботи до наступної міністерської сесії;

готові надати Міністру Чавесу будь-яку пораду та допомогу, що він може потребувати від нас під час виконання цього завдання;

пропонуємо йому інформувати нас про будь-які вжиті заходи та досягнуті результати на нашій наступній сесії.